

Лектор дисципліни

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Освітня програма: «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Рік навчання: 3, семестр 5

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Мова викладання - українська

**Шкіль Світлана Олександрівна д.філос.н.,
професор кафедри філософії**

lauby@meta.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Філософія – важлива частина світової культури, націлена на рефлексію світогляду – осмислення його основ, включаючи ставлення людини до світу, до самої себе, до іншої людини, до суспільства, науки, різних сфер життя. Завдяки цьому її вивчення дозволяє сформуванню переліку загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації.

Філософія техніки є однією з наймолодших гілок філософського знання. До числа головних проблемних досліджень у філософії техніки можна віднести, окрім суто філософських суперечок щодо онтологічного та гносеологічного характеру техніки, такі проблеми, як: наслідки застосування комп'ютерів та можливість створення штучного інтелекту; зростання складності сучасної техніки та необхідність її оцінки; взаємозв'язки між технікою, суспільством, наукою та природою, шляхи й перспективи подальшого розвитку техніки тощо

Вивчення філософії сприяє світоглядно-методологічній підготовці студентів, формуванню філософської культури мислення, актуалізації національної свідомості майбутньої суспільної еліти, а тому є необхідною складовою теоретичного рівня університетської підготовки. Вивчення філософії підвищує загальний інтелектуальний рівень студентів, засвоєння філософських знань сприяє гуманізації суспільства, формуючи якісно вищий рівень взаємовідносин між людиною та світом, що спирається на критичне, творче та самостійне мислення. Вивчення комплексу загальних принципів, правил та методів пізнавальної діяльності (гносеологія) сприяє розвитку здібностей до логічного

мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням практичних життєвих та наукових завдань.

Отже, існує проблема необхідності підготовки дослідників у галузі філософії техніки як специфічної міждисциплінарно організованої наукової дисципліни, в якій досконале знання предмету дослідження (власне техніки) узгоджуватиметься з аксіологічною складовою світогляду сучасної людини та розумінням глибини й важливості гуманітарних проблем сучасності.

Дисципліна складається з чотирьох змістових модулів: «Філософська пропедевтика», «Історичні типи філософії», «Онтологія», «Гносеологія», «Соціальна філософія та філософська антропологія». Вони передбачають розгорнутий розгляд таких проблем, як історичний аналіз специфіки самоздійснення філософії в різних культурах, в тому числі української філософії, проблеми буття та пізнання світу, дослідження проблем суспільного буття, морально-етичної, правової, релігійної, естетичної, екологічної свідомості, роль та місце техніки в історико-філософському контексті, вивчення філософії техніки та її значення в системі філософського знання.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, формування філософської культури мислення, пізнання світу та самих себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Основні завдання вивчення курсу «Філософія»:

- розкрити специфіку вічних філософських питань, що стосуються життя кожної людини;
- надати загальні теоретичні знання про основні філософські концепції та філософські категорії;
- окреслити специфіку та межі філософського знання;
- розкрити специфіку техніки як історичного феномену;
- ознайомити з філософією техніки та її місцем в системі філософського знання;
- окреслити методологічні проблеми досліджень у філософії техніки;
- дослідити аксіологічні проблеми філософії техніки.
- прищепити культуру філософського теоретичного мислення;
- сформуванню здатність до самостійного аналізу складних явищ суспільного життя та вміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням специфічно наукових та професійних завдань;
- сприяти формуванню гуманістичного потенціалу особистості, її загальної культури.

Відповідно до ОП «**Транспортні технології (на автомобільному транспорті)**» навчальна дисципліна забезпечує формування ряду загальних та спеціальних(фахових) компетентностей:

- ЗК-1. Здатність використовувати базові знання з соціальногуманітарних, фундаментальних, природничо-наукових, загально-економічних і професійно-орієнтованих дисциплін при вирішенні організаційно-виробничих задач в галузі транспортних технологій;
- ЗК-2. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються при розробці та управлінні проектами технологічного розвитку транспортних систем у галузі транспортних технологій
- ЗК-4. Здатність працювати як самостійно, так і в команді, доносячи до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми та рішення

- ЗК-5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та прийняття технологічних рішень у галузі транспортних технологій
- СК-1. Здатність аналізувати явища як природного походження, так і технологічні з погляду фундаментальних принципів і знань з транспортних технологій, а також на основі відповідних математичних моделей;
- СК-2. Здатність використовувати знання і практичні навички математичних та числових методів, теорії транспортних процесів і систем, дослідження операцій, теорії систем і управління, організації та забезпечення автомобільних перевезень при вирішенні професійних задач, удосконалення транспортних технологій в аграрній галузі;
- СК-11. Здатність аналізувати проблеми при взаємодії транспортних систем з навколишнім середовищем, проводити моніторинг та оцінку екологічного стану транспортних систем;

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

У результаті вивчення курсу студент повинен вміти:

- обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосувати знання, яких було набуто під час вивчення курсу “Філософія”, в процесі вирішення професійних завдань, в процесі розробки соціальних й екологічних проектів, організації міжлюдських відносин;
- науково аналізувати найважливіші соціальні проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань;
- розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;
- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності;

У результаті вивчення курсу студент повинен володіти навичками:

- порівняння різних підходів до розв'язання актуальних соціальних і гуманітарних проблем;
- аналізу та сприймання текстів, що мають філософський зміст;
- виявлення та обґрунтування ціннісних засад різних видів діяльності;

- виявлення вербальних і невербальних засобів маніпуляції;
- застосування форм і засобів сучасного філософського дискурсу для обґрунтування власного світогляду, вдосконалення особистої культури міркувань.

Запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення, ознайомити студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1 ФІЛОСОФІЯ ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИП ЗНАНЬ				
Філософська пропедевтика. Техніка як історичний феномен. Філософія техніки: місце в системі філософського знання	1/2	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізнити індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства	Усне опитування. 1. Філософія як спосіб розв'язання світоглядних проблем і критичне мислення (аналітична доповідь – до 3 хв.) 2. Аналіз уривку з праці Т.Нагеля «Що це все означає» (реферативна доповідь – до 3 хв.). 3. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Філософія Давнього світу	1/2	Знати світові історико-філософські традиції Аналізувати та розрізнити особливості східної та західної філософії Розуміти специфіку формування кожної	Усне опитування. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Філософія Середньовіччя та Відродження	1/2	Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії Вміти виділяти характерні риси кожної з них Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування Розуміти зв'язок між культурної традицією	1. Усне опитування. 2. Написання тестів, ессе. 3. Обґрунтування свободи людини у християнській традиції (аналіз уривку з праці Бл. Августина «Про свободу волі»). 4. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	

		та стилем філософствування Розрізняти християнську та світську філософію Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів		
Філософія Нового часу та Просвітництва	1/2	Знати особливості філософії Нового часу Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст. Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання Розрізняти методи наукового пізнання даного періоду Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні	1. Усне опитування. 2. Написання тестів, есе. 3. Обґрунтування природних прав мислителями Нового часу та сучасності (компаративний аналіз і доповідь – до 3 хв.). 4. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Німецька класична філософія	1/2	Знати особливості німецької класичної філософії Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи	1. Усне опитування. 2. Написання тестів, есе. 3. Категоричні і гіпотетичні імперативи (порівняльний аналіз на основі життєвих прикладів). 4. Практикум з ухвалення морально з важеного рішення (аналіз конкретної ситуації за покроковою інструкцією). 5. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Некласична філософія XIX-XX ст.	1/2	Знати особливості та школи некласичної філософії Аналізувати практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки	1. Усне опитування. 2. Написання тестів, есе. 3. Аналіз праці Б. Рассела «Що таке філософія» (аналітична	

		Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму	доповідь – до 3 хв.) 4.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Українська філософія	1/2	Знати етапи формування та представників української філософії Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями Розуміти особливості української філос. думки Розрізняти ідеї видатних українських філософів Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр.філософії у світовій	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
МОДУЛЬ 2. ОНТОЛОГІЯ			
Онтологія. Вчення про буття Онтологічний характер техніки.	1/2	Знати основні поняття філос. вчення про буття Аналізувати зв'язок онтології та науки Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем Розрізняти проблеми буття світу та людини	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)
Філософська антропологія. Природне та духовне в людині.	1/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми людського існування Аналізувати взаємозв'язок духовного та природного в людині Розуміти значення т.зв. «вічних» філософських проблем Розрізняти гуманістичні цінності Застосовувати набуті знання в особистому житті	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Обґрунтування природних прав мислителями Нового часу та сучасності (компаративний аналіз і доповідь – до 3 хв.). 4.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)

<p>Свідомість.</p> <p>Свідоме використання здобутків НТР.</p>	<p>1/2</p>	<p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Аналізувати структуру психіки та свідомості людини</p> <p>Розуміти логіку процесу формування людської свідомості</p> <p>Розрізняти типи свідомості</p> <p>Застосовувати набуті знання в особистому житті</p>	<p>1.Усне опитування.</p> <p>2.Написання тестів, ессе.</p> <p>3.Витоки психофізичної проблеми у філософії Р. Декарта (мультимедійна презентація – до 6 слайдів).</p> <p>4.Мисленневий експеримент як спосіб розв'язання філософської проблеми (репрезентація мисленневого експерименту на задану тему – мініспектакль – до 5 хв.).</p> <p>5.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
---	------------	---	--	--

МОДУЛЬ 3. ГНОСЕОЛОГІЯ

<p>Гносеологічний характер техніки.</p>	<p>1/2</p>	<p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання</p> <p>Аналізувати значення застосування методології для розвитку науки</p> <p>Розуміти особливості сучасної наукової методології</p> <p>Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічно наукові методи пізнання</p> <p>Застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності</p>	<p>1.Усне опитування.</p> <p>2.Написання тестів, ессе.</p> <p>3.Проблема істини й омани, логічні помилки (візуальні схеми, порівняльні таблиці тощо).</p> <p>4.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
<p>Діалектика – всезагальна теорія розвитку</p> <p>Методологічні</p>	<p>1/2</p>	<p>Знати історію та зміст діалектичного вчення</p> <p>Аналізувати значимість діалектики для розвитку природничих</p>	<p>1.Усне опитування.</p> <p>2.Написання тестів, ессе.</p> <p>3.Виконання самостійної роботи</p>	

проблеми досліджень у філософії техніки.		наук Розуміти принципи та закони діалектики Критично застосовувати діалектику в майбутній професійній діяльності	(в.т.ч. в elearn)	
МОДУЛЬ 4. СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ				
Філософія суспільства Взаємозв'язок між технікою, суспільством, наукою та природою	1/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми суспільного буття Аналізувати причини соціальних явищ Розуміти логіку здійснення суспільно-історичних процесів Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Цифрова інформація як засіб маніпуляції в сучасному світі (аналіз повідомлення у ЗМІ та/або соціальних мережах – до 3 хв.) 4.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Філософія культури Аксіологічні проблеми філософії техніки	1/2	Знати основні поняття з теми Вміти описати основні філос.концепції культури Аналізувати явища культурного життя, їхній сенс та історичне значення Розуміти логіку культурного розвитку людства Розрізняти типи культур у світі Застосовувати набуті знання для власного культурного розвитку	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Історія як поступ людства в усвідомлені свободи (реферативна доповідь – до 3 стор.). 4.Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Філософія цивілізації	1/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати базові цивілізаційні цінності Аналізувати сучасні цивілізаційні проблеми	1.Усне опитування. 2.Написання тестів, ессе. 3.Історія як поступ людства в усвідомлені свободи	

		Розуміти логіку становлення сучасної цивілізації Розрізняти сучасні цивілізаційні принципи Застосовувати знання сучасних цивілізаційних цінностей у власному житті	(реферативна доповідь – до 3 стор.). 4. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Викладання курсу Філософія, контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності. Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентові-студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів.

Відвідування аудиторних занять – обов’язкове, за винятком хвороби чи інших нездоланих обставин. Допускається відпрацювання лише одного пропущеного без поважних причин семінарського заняття (і отримання відповідних балів) на семестр. Письмові завдання можуть виконуватись дистанційно (про доброчесність див. вище).

Завдання з навчальної дисципліни поділяються на обов’язкові – для отримання студентами мінімального обсягу знань і вмінь (мінімальної кількості балів) і додаткові – запропоновані викладачем для того, щоб студенти могли отримати максимальний обсяг знань і вмінь (максимальну кількість балів). Отже, кожен студент сам може розраховувати свої сили відповідно до навчальних потреб і скласти план роботи під час курсу.

Запізнення на заняття не вітається, але студент/ка допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе і не заважає іншим студентам.

За потреби студента/ки під час заняття дозволяється пити чи їсти, дотримуючись санітарних норм і порядку на робочому місці та не перешкоджаючи здійсненню навчального процесу іншими студентами та викладачем.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано